

1793.

Condorcet

Plan Konstytucyi nowej
Francuskiej

<http://rcin.org.pl>
XNIII. 1.1230

P L A N
KONSTYTUCYI
NOWEY FRANCUZKIEY

Przez PANA

CONDORCET

Na Sessyi Dnia 15. Lutego
KONWENCYI NARODOWEY

P O D A N Y,

Krótko i w treści tu cały
WYŁOZONY.

ROKU PAŃSKIEGO 1793.

XVIII. 1. 12 30

PLAN KONSTYTUCYI.

Naród francuzki stanowi sobie Rzeczpospolitą nierozdzieloną, chcącą rząd swój ugruntować na prawach naturalnym, cywilnym i politycznym, oraz na zasadach *Wolności* i *Równości*. Tym końcem następującą przyjmuje Konstytucyą:

TYTUŁ I SZY:

O podziale ziemi.

Rzeczpospolita jest jedna i nierozdzielna. Podział na 85, Departamen-

A 2

tow

tow może być utrzymywany, granice iednak tychże Departamentow zmienione być mogą. Jednak wielkość Departamentow w zadnym przypadku nad 400. mil kwadratowych obszernieysza być nie powinna. Każdy Departament podzielony będzie na 30. municypalnych władz, a każda municypalność na sekcyę, czyli na zgromadzenia pierwiastkowe.

TYTUŁ 2gi: *O stanie Obywatelow i kondycjach potrzebnych, aby mogli używać obywatelskiego prawa.*

Każdy Człowiek mający lat 21. który się wpisze w Protokół Obywatelski, i który rok mieszkać będzie na gruncie Rzpltey, prawo ma Obywatela Francuzkiego. To prawo traci
przez

przez wcielenie się w Obywatelstwo kraju obcego, albo przez jaki popełniony występki. W jednym tylko Zgromadzeniu pierwiaſtkowym Obywatel każdy może mieć prawo wotowania. Można być obranym na wszystkie urzędy mając lat 25.

TYTUŁ 3ci. *O Zgromadzeniach Pierwiaſtkowych.*

Sekcyja 1sza. Układ takowych Zgromadzeń. — Zgromadzenia pierwiaſtkowe nie mogą być mnieysze iak z 450. Obywatelów, ani większe iak z 900. złożone. Będzie protokół spisany wszystkich Obywatelów składających pierwiaſtkowe zgromadzenia. Elekcye albo skrutynia, albo przez prostą większość głosów. Osoby wybrane
ogło.

ogłoszone będą tym porządkiem, iakim wezwane zostaną do urzędów. Pierwszy będzie Prezydentem, inni trzey Sekretarzami, a ostatni Re- wizorem kresek, czyli skrutatorem. — *Sekcyja 2ga.* Obowiązki zgromadzeń pierwiastkowych. — Obywatele powinni na zgromadzenia pierwiastkowe zebrać się *nayprzed* dla wyboru do urzędów osob, *powtore* gdy będzie szło o od mianę iakiego punktu Konstytucyi, *potrzecie* gdy trzeba będzie przelożyć zgromadzeniu prawodawczemu iaki punkt do reż- trząśnienia i decyzji. — *Sekcyja 3cia* Sposob obierania w zgromadzeniach pierwiastkowych. — Dwa będą skrutynia. W pierwszym rejestru kandydatów, w drugim z kandydatow

ose-

osoby mają być wybrane, i to skrutynium będzie decydujące, kto na jakim urzędzie ma się zostać. Każdemu dadzą bilet wydrukowany z jego nazwiskiem. Na marginesie tego biletu napisze Elektor imię tej osoby, którą chce mieć wybraną. Nazajutrz rewidowane będą bilety. Głośno przeczytają imię i wotującego i na urząd obranego. — *Sekcja 4ta.* O policyi wewnętrznej zgromadzeń pierwsiastkowych. Największa obywatelowi kara czyniacemu zbyteczne i hałasy wymierzona będzie : *imo.* Do porządku go przywieść. *zdo.* Pod censurę poddać sędziego pokoju, nakoniec z miejsca elekcyi wygnąć. Obywatele na zgromadzenia pierwsiastkowe nie będą mo-

mògli uźbroieni wchòdzic. Na tych ęgromadzeniach obierani administratoròwie municypalni, i wšzyscy inni urzędnicy będą.

TYTUŁ 4ty. O władzy wykonawczej.

Tà składać się będzie z siedmiu Agentow generalnych, i Sekretarza. Nad temi wyzsi będą Ministròwie, to jest: 1. Minister Pravidawstwa, 2. Woienny, 3. Morski, 4. Zagranicznych interessow, 5. Podatkow, 6. Rolnictwa, handlu, i manufaktur, 7. Minister publicznych robot, pomocy, wszelkich ustanowien, i sztuk.

Pierwszy Minister wykonania praw pilnowac będzie, alé sam zadnych sta-

✻ (*) ✻

stanowić nie może. Inni w swoich Departamentach obowiązki swe pełnić powinni. Na 2. lata tylko być obrani Ministrowie mogą.

Procz tego skarb mieć będzie 3ch Kommissarzow obranych na lat 3. Ci kommissarze nic płacić nikomu nie mogą, chyba za rozkazem władzy wykonawczej.

O Zgromadzeniach Narodowych Prawodawczych.

Ciało Prawodawcze składać się będzie z iedney izby. Co rok odnawiać się ma. Osoby Zgromadzenia Narodowego wybrane będą w Departamencie kazdym zebrany na Zgromadzenie pierwiastkowe, Liczba Deputowanych będzie stosowna do ludno-

ludności, tak dalece, iż na 50 tyſięcy osob Deputowany ieden wybierany będzie. Taż sama liczba ma być następców.

Zgromadzenia pierwiastkowe corocznie zbierać się będą na 1szą Niedzielę Maja. A Deputowani obrani zgromadzą się na 1szy Poniedziałek Lipca. Komplet rozpoczęcia sessyi 200. Osob. Do samego tylko ciała prawodawczego należy prawa stanowić. Akta decyzyi Zgromadzenia Narodowego dwoiakie będą. Jedne prawami zwac się mają, które na zawsze ustanowione będą, drugie dekretami, które do czasu, albo tylko stosownie względem okoliczności postanowione zostaną. Rady publicznie odprawować się mają.

Wiek-

Większością głosów i prawa i dekreta stanowione będą.

O Konwencji Narodowej.

Konwencya Narodowa czyli zjazd tylekroć ma być, ile razy Konfitytucya zmiany, poprawy, przydania, lub ujęcia potrzebować będzie. Zgromadzenie Narodowe zwoływać ma Konwencyą. We 20. lat zwyczajnie dla utwierdzenia Konfitytucyi, lub zmiany Konwencya zgromadzać się będzie, oprócz przypadków nadzwyczajnych. Ten Zjazd samą tylko poprawą Konfitytucyi ma się zatrudniać. Nad rok dłużej trwać nie może.

O pełnieniu Sprawiedliwości.

Księga praw cywilnych i kryminal-

nalnych iednostayna będzie w całej Rzeczypospolitey. Sprawiedliwość publicznie przez *Jurès* i sędziow sprawowana będzie.

Sędziowie płaceni będą ze skarbu Rzpltey. W żadnym przypadku sądowey iuryzdykcyi, ani ciało prawodawcze, ani Rada wykonawcza, ani Urzędnicy Muncypalni sprawować nie będą mogli.

O sprawiedliwości cywilney.

Prawo, które ma każdy Obywatel o swoje krzywdy dochodzić, nie może być określone. Będzie ieden przynaymniey sędzia pokoju na każdy Kanton, a na każdy Departament ieden *Jury*.

O spra-

O sprawach kryminalnych.

Kara śmierci znosi się za wszystkie prywatne występki. Nikt nie ma prawa darować kary zasłużoney. Każdy wynowayca sądzony będzie przez *Jury*, a kara będzie aplikowana przez Trybunał kryminalny.

Wolność drukowania będzie nieograniczona.

O podatkach publicznych.

Podatki nie mają nigdy być wyższe, nad potrzebę publiczną. Ciało prawodawcze podatki wyznaczać będzie. Te równie między wszystkich Obywatelów podzielone w proporcją ich majątku i możności płacone będą.

O sto-

*O st Junku Rzpltey z obcemi
Narodami.*

Rzēplta francuzka nigdy się nie-
wezmie do oręza, chyba dla zacho-
wania swey niepodległości, lub dla
obrony swych aliantow,

Wyrzeka się Francya uroczyscie
przyłączenia Narodu iakiegokol-
wiek do swey ziemi, wyjąwszy ie-
dnak taki przypadek gdyby żądanie
wolne większey liczby mieszkańcow
famo tego domagało się, i gdyby
część iaka kraiu, ktoraby z Fran-
cyą zkoiarzyc się chciała, nie by-
ła wcielona do drugiego Narodu, z
ktorymby przymierze wprzod za-
warte i mocą konfytucyi potwier-
dzone było.

W kra-

W krajach Rzpltey bronią zdobytych Generałowie obowiązani są zachować dla mieszkańców praw ich utrzymywanie. Lecz nie mogą żadnego postanowienia ich utwierdzić, ktoreby przeciwne było prawidłom *Rowności i Wolności*, oraz naywyższey władzy ludu.

Będzie mogła władza prawodawcza wypowiedzieć wojnę, powziąwszy wprzod od Rady wykonawczej do tego potrzebne objaśnienie. Po czym dopiero aż we trzy dni na seffyi ma być decydowana wojna lub pokoy.

Traktaty pokoju, alliansyi, lub handlu mają być zawierane przez

Agen-

Ⓢ (*) Ⓢ

Agentow Rady wykonawczej, lecz
uskutecznienie tych traktatow nie
wprzod nastąpi, pòki ciało pra-
wodawcze niepotwierdzi. —

Koniec.

Zł: . . . . .

XVIII. 1. 1230.

F

XVIII. 1. 1230